

بررسی رابطه میان سرمایه اجتماعی و احساس امنیت زنان در شهر تهران^۱

علیرضا صنعت خواه^{۲*}

چکیده

امنیت یکی از ضروریات زندگی انسان در جامعه می‌باشد. زنان نیز به علت موقعیت ویژه اجتماعی و فیزیولوژیکی به شدت زندگی اجتماعی‌شان وابسته به احساس امنیت ایشان است. تحقیقی که پیش رو است در تلاش است تا تحلیلی از رابطه سرمایه اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی را در زنان را ارائه دهد. در این راستا تحقیق با استفاده از روش نمونه‌گیری تلفیقی خوشه‌ای و طبقه‌بندی شده بر اساس سن و جنس در شهر تهران و براساس مناطق ۲۲گانه شهرداری، تدوین یافته است. نمونه تحقیق در حدود ۲۰۰۰ نفر بوده است که ۹۰۳ نفر را زنان تشکیل داده‌اند و در این مقاله اطلاعات مربوط به زنان مورد بررسی قرار گرفته است و تحلیل اطلاعات توسط نرم افزارهای آماری 19 spss، 17 amoss، همراه بوده است. در این تحقیق سطوح اعتماد و مشارکت در دو سطح درون و برون گروهی مورد سنجش قرار گرفته است. نتایج تحقیق حاکی از آن است که اعتماد نهادی بیش‌ترین تاثیر مستقیم (۰/۲۸۶) را بر احساس امنیت زنان دارد و پس از آن متغیرهای مشارکت سیاسی و اعتماد عمومی به ترتیب تاثیراتی در حدود (۰/۱۷۴) و (۰/۱۴۵) را بر احساس امنیت دارند. در این تحقیق سطوح مشارکت در ابعاد (مدنی، خیریه‌ای، مذهبی) نیز مورد بررسی قرار گرفته است که تاثیر مستقیم هیچ کدام بر احساس امنیت زنان معنادار نمی‌باشد.

واژه‌های کلیدی: "سرمایه اجتماعی"، "مشارکت"، "اعتماد"، "احساس امنیت"

^۱ این مقاله برگرفته از یک طرح تحقیقاتی است که در سال ۱۳۹۰ و با حمایت های دفتر مطالعات تحقیقات کاربردی تهران بزرگ

به انجام رسیده است

^۲ استادیار و عضو هیات علمی گروه علوم اجتماعی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد کرمان، ایران

*- نویسنده مسوول مقاله: asanatkah@yahoo.com

مقدمه

درست در لحظه‌ای که خشونت و آشوب‌ها و فتنه‌ها می‌توانند آرامش و آسایش را در جوامع از بین برده و جایگزین آن گردند، امنیت به عنوان یکی از مهم‌ترین نیازهای بشریت (Yarmohammad Touski, 2012:28) می‌تواند موجب آسایش و آرامش در جامعه برای آحاد گوناگون جمعیت بالاخص زنان باشد. به همین علت سازمان‌های تامین کننده امنیت در جامعه از جمله نیروی انتظامی، تمام توان خود را در راستای دستیابی به بالاترین میزان امنیت اجتماعی در جامعه به کار می‌برند. با اینحال بدون مشارکت گسترده مردمی در انجام ماموریت‌های سازمانی پلیس، و بدون اعتماد مردم به نیروی انتظامی و هماهنگی ارزشی بین مردم و پلیس، دستیابی به امنیت اجتماعی بسیار مشکل خواهد بود.

تحولات سریع اجتماعی و جابه جایی‌های فراوان افراد و خانواده‌ها از یک طرف موجب سیال شدن و بی‌ثباتی بافت جمعیتی محله‌های شهری شده و از طرف دیگر افزایش جرم و بزهکاری را در پی داشته است که به نوبه خود منجر به کاهش امنیت و ترس از جرم شده است (haghighatyan, 2013: 53)، هم‌چنین با گسترش جوامع، افزایش تورم و هزینه‌های بالای زندگی، گرانی مسکن و عواملی نظیر آن از یکسو؛ و بیسوادی، بی‌سپرستی و بی‌اعتباری زنان فاقد سرپرست در جامعه از سوی دیگر می‌توان ادعا کرد که مشارکت زنان پا به پای مردان در فعالیتهای گوناگون اقتصادی، اجتماعی و ... به موضوعی ضروری تبدیل شده است. در خانواده‌های گوناگون عده‌ای از زنان برای داشتن زندگی بهتر و راحت تر و عده‌ای برای تأمین نیازهای اولیه خود مجبور به کارکردن پا به پای مردان در بیرون از خانه خود هستند، با این وجود مسئله اشتغال زنان خود می‌تواند تبعات فراوانی را به همراه داشته باشد که مهم‌ترین آنها ناامنی در محیط‌های شغلی و کاری است. امروزه درصد بالایی از زنان و دختران جویای کار، پس از استخدام، در محیط کار خود، با فقدان امنیت و حیثیت مواجه سازد. (noruzi,2009:130) این امر در حالی اتفاق می‌افتد که در کنار مباحث مربوط به امنیت، مفهوم دیگری با عنوان احساس امنیت نیز مطرح می‌شود که عبارت است از نوعی ذهنیت و جهت گیری روانی مثبت (رضایت بخش، قانع کننده و آرام بخش) شهروندان نسبت به عدم تاثیر گذاری حضور و بروز رویدادها و وقایع ضد امنیتی می‌باشد. زوال امنیت می‌تواند آرامش خاطر انسان را از بین ببرد و به جای آن اضطراب را وارد دل انسان کند.

وجود امنیت در یک جامعه به همان اندازه مهم است که احساس امنیت و امنیت روانی در آن جامعه. البته برخی از کارشناسان احساس امنیت را در یک جامعه مهم تراز وجود امنیت در آن می‌دانند که سخنی به جاست. (mohseni tabrizi,2011: 51-70) (ahmadi,2013: 1) با توجه به حضور گسترده و مشارکت‌های زنان در شهر تهران، تحقیق پیش رو در پی آن است که رابطه بین اعتماد و مشارکت‌های اجتماعی زنان را با احساس امنیت ایشان را در شهر تهران مورد بررسی قرار دهد.

در تحقیقات گوناگونی که در خصوص احساس امنیت و عوامل موثر بر آن صورت گرفته است، گروهی از پژوهشگران را عقیده بر این است که با رشد و توسعه شهرنشینی و گسترش کلان شهرها و پیچیده شدن روابط اجتماعی شهروندان در شهرها، مفهوم امنیت در شهرها، از حالت اولیه و جنبه‌های فیزیکی محسوس خارج شده و ابعاد مختلف اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی را در بر گرفته است و رشد و گسترش ناامنی در شهرها با مطرح شدن پیچیدگی فن آوری و تقسیم کار اجتماعی بیش از توسعه فیزیکی شهرها بوده و این امر احساس امنیت و آسایش و رفاه شهروندان را مورد تهدید قرار داده است (Behyan et al, 2013: 103-122)، در این رابطه فضای فیزیکی شهر، فضای اجتماعی شهر، مشاهده تلویزیون داخلی، گوش کردن به رادیو داخلی، استفاده از اینترنت، پایگاه اقتصادی-اجتماعی، سن و جنس زن و جنس مرد، با میزان احساس امنیت رابطه معناداری دارند. (Behyan et al, 2013: 103) گروه دیگری از پژوهشگران بروی عواملی از جمله: آگاهی از حوادث و جرائم اعتماد نهادینه، نگرش نسبت به عملکرد پلیس، نوع پوشش زنان، و فضای کالبدی شهر با میزان احساس امنیت رابطه معناداری را معرفی نموده اند (Arizi et al, 2012: 91-110)، اما رابطه میان اعتماد عمومی و تجربه قربانی شدن با میزان احساس امنیت معنادار گزارش نشده است (همان منبع) اما چگونگی مدیریت سازمانی نیز در جامعه، می‌تواند با احساس امنیت در رابطه باشد. شمس و همکارانش (Shams, 2013)، معتقدند رهبری امنیت مدار در سازمان‌ها می‌تواند بر احساس امنیت روانی کارمندان موثر باشد. این نتیجه در میان کارمندان دانشگاه شهید بهشتی، اثبات شده است. دیگر نتایج این تحقیق نشان می‌دهد که بین مولفه‌های رهبری امنیت مدار با اثر بخشی رهبری و امنیت روانی کارکنان، روابط مثبت و معناداری وجود دارد. در این پژوهش اثر بخشی رهبری توانسته است، نقش میانجی را در افزایش ارتباط رهبری امنیت مدار و امنیت روانی کارکنان دانشگاه شهید بهشتی بازی کند. الماسی فر و همکارانش (Almasifar, 2010)، نیز بر تاثیر امنیت محیطی بر احساس امنیت تاکید دارند. از نظر ایشان افزایش امنیت محیطی (بر پایه چگونگی دریافت افراد از محیط پیرامونشان) در راستای بهبود «کاربری فضاهای شهری» از مهم‌ترین رویکردهایی است که جوامع پیشرفته در زمینه علوم اجتماعی، مدیریتی و «طراحی محیط» بدان توجه دارند. آنچه از امنیت به عنوان دریافت عینی و ذهنی یاد می‌شود ناشی از ساختار و نحوه چیدمان محیط است؛ لذا برای افزایش آن بایستی معیارها و استانداردهایی برای طراحی فضاهای شهری در نظر گرفت.

رضوی طوسی و همکارانش (Razavi tosi, 2011: 83-127)، بر انتشار اخبار حوادث خشونت بار در سال‌های اخیر و تاثیر آن که بر احساس امنیت دارد تاکید دارند، از نظر ایشان احساس ناامنی عوارض و ضایعه‌های روان شناختی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و حتی سیاسی بر جا می‌گذارد، و نتایج تحقیق ایشان نشان می‌دهد که جنسیت پاسخگویان در میزان احساس ناامنی

شهروندان تهرانی موثرترین متغیر است و پس از آن به ترتیب وضعیت تاهل، تحصیلات و در آخر سن افراد در میزان احساس ناامنی موثر می‌باشد.

می‌یرز و همکارانش (Mears, 2010: 34-41) در بررسی رابطه روابط اجتماعی بین نژادی و ترس از جرم، معتقدند که روابط بین نژادی و قومی نیز می‌تواند بر ترس از جرم اثر بگذارد. (Bursik & Grasmick, 1993; Messner & Tardiff, 1986; Sampson & Groves, 1989), شرایط زیان بخش و مضر از جمله ارتکاب به جرایم خشن و جدی (Hill, Howell, Hawkins, & Battin-Pearson, 1999) هم‌چنین (Kirk, 2009) بین عضویت در باندهای خلافکار (Wyant, 2008) مشکلات تحصیلی و ترس از جرم و بزهکاری ارتباط معناداری را مشاهده نموده‌اند. سوات و همکارانش (Swatt et al. 2013:1) معتقدند محله‌ها نقش مهمی در زندگی افرادی که در آنها ساکن هستند، و هم‌چنین در اجتماعی شدن افرادی که در آنجا زندگی می‌کنند دارند. ایفا می‌کنند و علاوه بر آن محله‌ها یکی از چندین منطقه تأثیرگذار به شمار می‌روند که درک افراد در مورد دنیای پیرامونشان فراتر از روابط درونی و خانوادگی شان را شکل می‌دهند. محله‌ها بافت فیزیکی و فرهنگی ایجاد می‌کنند که ساکنان آنها را قادر می‌سازد تا با یکدیگر ارتباط برقرار کنند و تعامل داشته باشند که این امر تا حد زیادی به درک مفهوم جامعه و درک افراد در مورد فضای اجتماعی پیرامونشان کمک می‌کند.

محققان در طی ده‌ها سال بیان کرده‌اند که جوامع از لحاظ توانایی و ظرفیتشان در تأمین، ایجاد و تقویت سطوح هنجارمند رفتار اجتماعی متفاوت از یکدیگرند و بطور متفاوت عمل می‌کنند (Warner, 2007) شبکه‌هایی از کنترل اجتماعی غیر رسمی به منظور ایجاد سیستم‌های ارزشی گردآوری شده‌اند که بازتاب هنجارهای اجتماعی‌اند. نهایتاً خودکارآمدی جمعی به عنوان فرایند محوری ظهور یافت که بدین طریق در بین اعضاء گروه و جامعه مفهوم مشارکت و همکاری (Sampson, Raudenbush, & Earls, 1997) و احساس مالکیت نسبت به انجمن و جامعه محلی-شان، را شکل می‌داد. بطوریکه به عنوان یکی از اشکال مختلف کنترل اجتماعی رسمی و غیر رسمی عملکرد نهایی جامعه و گروه را پیش بینی می‌کند (Warner, 2007)

در رابطه با تبیین تئوریک رابطه میان سرمایه اجتماعی و احساس امنیت، براساس نظریات کنترل اجتماعی (نظریه تراویس هیرشی) و سرمایه اجتماعی (نظریه پاتنام و دیگران) می‌توان دست به تلفیقی علمی زد. هیرشی معتقد است کجروی ناشی از ضعف یا گسستگی تعلق فرد به جامعه است. ایشان اجزای تعلق و وابستگی فرد به جامعه را در مواردی از جمله: ارتباط با سایر افراد، پذیرش و مشارکت در نقش‌ها و فعالیت‌های اجتماعی که ارزش و نتایجی برای آینده دارد، اعتقاد به ارزش-های اخلاقی، هنجارهای فرهنگی و امثال آن، می‌داند.

وی می‌گوید: کیفیت هر کدام از موارد سه گانه فوق در هر مورد خاص می‌تواند موجد هم‌نوایی و نیز علت ناهم‌نوایی و هنجارشکنی باشد (mohseni tabrizi, 2004: 89) به اعتقاد هیرشی بزهکاری زمانی اتفاق می‌افتد که قیود فرد نسبت به اجتماع ضعیف شود یا به کلی از بین برود (meshkati, 2002: 12) هم، چنین هیرشی معتقد است انسان‌ها به وسیله چهار عنصر زیر به هم پیوند می‌خورند: علاقه یا وابستگی، پایبندی یا تعهد، درگیری و باورهای فرد به، قواعد اخلاقی و اجتماعی (setodeh, 2003: 138) نظریه پردازان کنترل اجتماعی معتقدند برای اینکه بتوان نظم اجتماعی را برقرار نگاه داشت، باید رفتارهای اجتماعی الگوشده ای را از طریق فراگرد اجتماعی شدن و به کمک نظارت اجتماعی به اعضای جامعه تلقین یا تحمیل کرد. بر طبق این نظریه، کنترل و نظارت اجتماعی می‌تواند یکی از عوامل مهم اجتماعی شدن و هم‌نوایی با جامعه باشد. هرگاه فردی نتواند رفتارپذیرفتنی و شایسته یک موقعیت را از خود نشان دهد، ما او را شخص منحرف می‌شناسیم. اگر این گونه انحرافات خارج از نظارت معیارهای اجتماعی ادامه یابد، جامعه با تهدید از هم گسیختگی روبه‌رو می‌شود. با کاربرد ابزارهای کنترل و نظارت اجتماعی، جامعه می‌تواند بزهکاران را زندانی کند. گذشته از این نظارت رسمی، نظارت‌های غیررسمی دیگری چون طرد گروه نیز می‌تواند به عنوان روش‌های موثر نظارت اجتماعی به کار آیند. (mohseni tabrizi, 2004: 90) بدین ترتیب می‌توان گفت که دو عامل سبب می‌شود تا میزان جرایم کاهش و به تبع آن امنیت اجتماعی در سطح جامعه افزایش یابد. یکی از این عوامل امنیت است و دیگری احساس امنیت (rezvan et all, 2011: 410-387) احساس امنیت در رابطه با شبکه‌های اجتماعی قادر است، در اشکال ویژه‌ای خود را نشان دهد. ارتباطات می‌توانند در شعاع محدود و یا شعاع فراگیر مطرح باشد. اما شبکه‌های ارتباطی به عنوان یکی از مولفه‌های اصلی سرمایه اجتماعی توسط نظریه پردازان گوناگون مطرح شده است.

اعتماد اجتماعی، سطوح مشارکت شهروندان در کنار شبکه‌های ارتباطی میان شهروندان، نمایانگر مفهوم سرمایه اجتماعی است. طبق رویکردهای نظری ارائه شده توسط دانشمندان از جمله: (Coleman, 1987)، (Bourdieu, 1986)، (Putnam, 2000)، (Woolcock, 1997)، (Portes, 1998)، (Fukuyama, 2001)، به مفاهیم مشترکی بر می‌خوریم که می‌توان در نظریه پردازی سرمایه اجتماعی از آن استفاده کرد. برخی از این مفاهیم عبارتند از: مشارکت در شبکه‌ها، بده بستان بین افراد^۱، اعتماد^۲، هنجارهای اجتماعی^۳، استفاده از منابع مشترک^۴، کنشگرایی^۵. با جمع بندی

¹ Reciprocity

² Trust

³ Social norms

⁴ Commons

⁵ Proactivity

نظرات ابراز شده می‌توان سرمایه اجتماعی را مجموعه‌ای از شبکه‌ها، هنجارها، ارزش‌ها و درکی دانست که همکاری درون گروه‌ها و بین گروه‌ها را در جهت کسب منافع متقابل، تسهیل می‌کند. این سرمایه را غالباً با نرخ مشارکت افراد در زندگی جمعی و وجود عامل اعتماد در بین آنان بیان می‌کنند.

فرضیه‌های تحقیق

- بین مشارکت خیریه و احساس امنیت زنان رابطه وجود دارد.
- بین مشارکت مردمی و احساس امنیت زنان رابطه وجود دارد.
- بین مشارکت مذهبی و احساس امنیت زنان رابطه وجود دارد.
- بین مشارکت مدنی و احساس امنیت زنان رابطه وجود دارد.
- بین مشارکت سیاسی و احساس امنیت زنان رابطه وجود دارد.
- بین مشارکت همیارانه و احساس امنیت زنان رابطه وجود دارد.
- بین اعتماد نهادی و احساس امنیت زنان رابطه وجود دارد.
- بین اعتماد عمومی و احساس امنیت زنان رابطه وجود دارد.

روش‌های مورد استفاده و نمونه تحقیق

در این تحقیق از روش پیمایشی استفاده شده است. نمونه تحقیق با استفاده از فرمول کوکران برابر با ۱۲۰۰ نفر از شهروندان تهرانی برآورد شده است که تا حدود ۲۰۰۰ نفر افزایش یافته است. که ۹۰۳ نفر را زنان تشکیل داده‌اند. نمونه‌گیری تحقیق براساس ترکیب روش نمونه‌گیری خوشه‌ای و طبقه‌بندی شده به تفکیک سن و جنس و در مناطق ۲۲گانه شهر تهران بوده است. جامعه آماری تحقیق برابر با ۸۲۱۷۲۳۶ نفر بوده است (جمعیت کل هر تهران در سال ۱۳۹۰)

در خصوص مطالعه پیمایشی تحقیق از روش نمونه‌گیری چند مرحله‌ای استفاده می‌شود. یعنی از ترکیبی از شیوه نمونه‌گیری خوشه‌ای، طبقه‌ای و تصادفی ساده. در این تحقیق از ترکیب روش‌های نمونه‌گیری مذکور در چندین مرحله استفاده می‌شود. ابتدا در مرحله اول نقشه تهران (برحسب مناطق ۲۲گانه) را به ۵ قسمت تقسیم بندی می‌کنیم. هر یک از این تقسیم بندی‌ها خوشه‌های ما را مشخص می‌کند. بر این اساس:

خوشه شمال: شامل منطقه ۳ و ۱ شهرداری است.

خوشه مشرق شامل: مناطق ۱۴، ۱۳، ۴ می‌باشد.

خوشه جنوب شامل: مناطق شهرداری ۱۹، ۱۶، ۱۸، ۱۷، ۱۲ و ۲۰ می‌باشد.

خوشه مغرب شامل: مناطق شهرداری ۲۱، ۲۲، ۵، ۹ می‌باشد.

خوشه مرکز شامل: مناطق شهرداری ۱۱، ۱۰، ۹، ۷، ۶، ۵، ۳ می‌باشد.

در مرحله دوم، از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده استفاده می‌کنیم. یعنی از خوشه‌هایی که مناطق شهرداری در حوزه آن خوشه زیاد است به قید قرعه دو منطقه انتخاب می‌شود و در خوشه‌های دیگری که تعداد حوزه‌های شهرداری در آنها محدود است تمامی مناطق شهرداری انتخاب می‌شود. و براساس آن حوزه‌های که در آنجا نمونه‌گیری صورت می‌گیرد، مشخص می‌شود. مرحله سوم از روش نمونه‌گیری طبقه‌بندی شده استفاده می‌شود. ابتدا بر اساس ترکیب سنی و جنسی جمعیت، تعداد پرسشنامه‌ها را مشخص می‌کنیم. بدین منظور باید 2000 پرسشنامه را تقسیم بر جمعیت کل افراد 15 سال و بالاتر ($3000000 \div 2000 = 6670588$) می‌نماییم. این نسبت را در هریک از گروه‌های سنی و جنسی اعمال کرده‌ایم تا تعداد پرسشنامه در هر منطقه جمع آوری پرسشنامه‌ها برآورد شود.

اعتبار تحقیق براساس اعتبار سازه برآورد شده است. اعتبار سازه ای با رابطه‌ی بین ابزار اندازه‌گیری و یک چارچوب کلی تئوریک جهت تعیین این نکته که تا چه حد وسیله‌ی اندازه‌گیری مفاهیم و پیش فرض‌های تئوری به کار گرفته شده را منعکس می‌کنند، سر و کار دارد. در این تحقیق از اعتبار سازه بهره گرفته شده است. به این ترتیب که در مدل اندازه‌گیری ضرایب متغیرهای مشاهده شده بر روی متغیر پنهان، به عنوان اعتبار آن شاخص در نظر گرفته شده است. یعنی هر چه ضرایب حاصله بالا باشد، اعتبار سازه افزایش می‌یابد.

پایایی^۱ تحقیق براساس آلفای کرونباخ مورد سنجش قرار گرفته است که برای تمامی متغیرهای تحقیق بالاتر از $0/7$ گزارش شده است که بسیار مطلوب می‌باشد ضریب آلفای کرونباخ به طور کلی برای متغیر احساس امنیت با حذف یک گویه برابر با $0/865$ ، مشارکت خیریه‌ای بدون حذف هیچ گویه‌ای ($0/746$)، مشارکت مذهبی با حذف دو گویه ($0/831$)، مشارکت همیارانه بدون حذف هیچ گویه‌ای ($0/743$)، مشارکت مدنی بدون حذف هیچ گویه ای ($0/819$)، مشارکت مردمی با ناجا با حذف دو گویه ($0/753$)، مشارکت سیاسی با حذف هیچ گویه ای ($0/771$)، اعتماد نهادی با حذف یک گویه ($0/698$)، اعتماد عمومی بدون حذف گویه ($0/766$) و برای متغیر اعتماد سودمند به پلیس بدون حذف هیچ گویه ای برابر با ($0/729$) است. با اینکه ضریب آلفا برای اعتماد نهادی ($0/698$) است اما با توجه به اینکه نزدیک به $0/7$ است قابل قبول است. در این مقاله داده‌های مربوط به جمعیت زنان (903 نفر) مورد بررسی قرار گرفته است.

¹ reliability

جدول ۱: متغیرها و خلاصه‌ای از تعاریف عملیاتی آنها

اینکه آیا افراد در انواع کمک‌های خیریه ای در یکسال گذشته شرکت داشته اند کمک به مردم آسیب دیده(سیل زده، جنگ زده، زلزله زده) (در سطح شهرو کشور) شرکت در جشن نیکوکاری، جشن عاطفه ها و طرح تکریم ایتم(در سطح شهرو کشور) اینکه آیا فرد در انواع مراسم و مناسک دینی شرکت داشته است(در سطح محله و شهر) شرکت در مراسم عذااداری مذهبی (در سطح محله و شهر) شرکت در جلسات آموزشی دینی و احکام، ختم یا روخوانی قرآن، (در سطح محله و شهر) ارائه خدمات (کمک به دیگران از جمله سالخوردهگان، کودکان و ...) کمک رسانی(مالی و جنسی) در مواقع سیل و زلزله و ...) داوطلب شدن برای اعزام به یک منطقه سیل یا زلزله زده کمک به دیگران در کارهای روزانه حمایت های معنوی و عاطفی	مشارکت غیر رسمی خیریه ای مشارکت غیر رسمی مذهبی مشارکت غیر رسمی همیارانه
اینکه آیا فرد در طول یکسال گذشته دیگران را در انواع فعالیت های روزانه زندگی کمک کرده است شرکت در گردهمایی، جشنواره و جلسات شرکت در جلسات اولیا و مربیان عضویت و مشارکت مستمر فرد در: انجمن های خیریه قرض الحسنه هیات مذهبی گروههای هنری بسیج کانون فرهنگی	مشارکت سازماندهی شده سنت های مدنی
شرکت در سازمانهای داوطلبانه همکاری در یک گروه محلی مشارکت در پروژه یا برنامه ای که مربوط به سازمان های محلی و یا داوطلبانه بوده، وجود سابقه کار مشترک در محل در جهت انجام یک کار عام المنفعه، یا حل یک مشکل	عضویت در گروههای فرهنگی مشارکت در انجمن های داوطلبانه
چقدر با دوستان خود بحث سیاسی می کنید؟ چقدر مباحث سیاسی را از جراید، تلویزیون و ... دنبال می کنید؟ چند روز در هفته گذشته را اختصاص به خواندن روزنامه داده اید چقدر به مسائل سیاسی و ملی علاقه مندید؟	مشارکت سیاسی (Oorschot, 2011:153) (Voicu, 2011: 20-35) بحث سیاسی شرکت در فعالیت های سیاسی

جدول ۲: متغیرها و خلاصه‌ای از تعاریف عملیاتی آنها

<p>آیا می‌توان به اکثر مردم اعتماد کرد؟ مردم تا چه اندازه در هنگام فروش اجناس خود حاضر به بیان عیب و نقص اجناس و کالاهای خود هستند مردم تا چه اندازه به حفظ و نگهداری وسایل امانت گرفته شده پایبندند مردم تا چه اندازه به قول و قرارهای خود عمل می‌کنند</p>	<p>اعتماد عمومی</p>
<p>تا چه اندازه به موارد زیر اعتماد دارند: سازمانهای خیریه و داوطلبانه، مدارس (آموزش و پرورش)، بیمارستان‌ها و درمانگاه‌ها، بانک‌های دولتی، شهرداری، فرمانداری و بخشداری، اداره دارایی، ثبت احوال، دادگاه‌ها (قضات)،</p>	<p>اعتماد نهادی</p>
<p>آیا به هنگام تاریکی هوا، احساس امنیت از قدم زدن در یک کوچه تاریک و خلوت می‌کنید؟ آیا اگر در نزدیکی محل زندگی شما، ماشین کسی خراب شده باشد، از او دعوت می‌کنید که به خانه شما بیاید و تلفن بزند؟ آیا محله شما به امن بودن شهرت دارد؟ آیا در اجتماعات محلی همان احساسی را دارید که با اعضای خانواده خود دارید؟ زنان و دختران در محله ما می‌توانند شب‌ها به راحتی تردد کنند. در محله ما سرقت از منازل رخ نمی‌دهد. نیروی انتظامی در ایجاد امنیت موفق بوده است. می‌توان سرمایه خود را به افراد برای سرمایه‌گذاری واگذار کرد. مامورین نیروی انتظامی در اجرای قوانین و مقررات تلاش می‌کنند. بدون وجود ماموران نیروی انتظامی، تردد خودروها به سهولت مقدور است. در خصوص انتقاد از مسئولان احساس امنیت دارم</p>	<p>احساس امنیت (Bullen, 2011) احساس امنیت جانی احساس امنیت سیاسی احساس امنیت روانی احساس امنیت اقتصادی</p>
<p>همکاری با مسئولین نیروی انتظامی رعایت قوانین و مقررات همراه داشتن مدارک شناسایی مشارکت در برقراری امنیت و نظم پشتیبانی از مامورین در انجام وظایف قانونی اطلاع‌رسانی و گزارش مشاهدات در صورت بروز حادثه و سانحه و جرایم</p>	<p>مشارکت مردمی با ناجا (برگرفته از ماموریت‌های پلیس پیشگیری)</p>

داده‌های تحقیق

در جهت توصیف داده‌های تحقیق می‌توان به طور خلاصه اشاره داشت که: از مجموع ۱۹۸۹ پاسخگو، تعداد ۹۰۳ نفر زن و ۱۰۸۴ نفر مرد بوده‌اند؛ ۴۵/۴ درصد را زنان و ۵۴/۶ درصد را مردان تشکیل می‌دهند. که در این مقاله تنها جمعیت زنان مورد بررسی قرار گرفته است. که میانگین سنی زنان ۳۲ سال می‌باشد. ۲۶/۸ درصد از پاسخگویان (که شامل مردان و زنان می‌باشد) ساکن شمال تهران، ۹/۳ جنوب، ۲۱/۲ شرق، ۱۷/۹ غرب و ۲۴/۸ درصد ساکن مرکز تهران بوده است. از این تعداد ۵۵/۸ درصد مجرد، ۳۹/۱ درصد متأهل و ۵/۱ درصد مطلقه می‌باشد.

در خصوص وضعیت تحصیل زنان، ۱/۲ درصد دارای تحصیلات ابتدایی، ۳/۲ درصد دارای تحصیلات راهنمایی، ۲۰/۸ درصد دارای مدرک دیپلم، ۱۶/۴ درصد دارای مدرک فوق دیپلم، ۴۳ درصد دارای مدرک لیسانس و ۱۵/۵ درصد دارای مدرک فوق لیسانس و بالاتر می‌باشند. بیشترین درصد پاسخگویان دارای مدرک لیسانس و بعد از آن دارای مدرک دیپلم می‌باشند. ۳۴/۹ درصد پاسخگویان شاغل، ۵۲/۹ بیکار و ۱۱/۵ دارای شغل پاره وقت و ۰/۷ درصد هم‌گزینه سایر را انتخاب کرده‌اند. در خصوص گروه‌های شغلی، ۴۸/۴ درصد دانشجوی و یا محصل، ۱۸/۶ دارای شغل دولتی و ۲۰/۹ دارای شغل آزاد می‌باشد و ۱۳ درصد گزینه سایر را انتخاب کرده‌اند، می‌باشد.

نمرات مربوط به احساس امنیت زنان در شهر تهران متأسفانه مطلوب نیست. به طور خلاصه در خصوص قدم زدن در یک کوچه تاریک و خلوت میانگین پاسخ‌های ارائه شده (۱/۹۰ از ۵ نمره) می‌باشد که در حدود ۷۴ درصد اظهار داشته‌اند که میزان احساس امنیت ایشان (کم و بسیار کم) است، ۷۲ درصد (میانگین ۱/۹۶ از ۵) اعلام داشته‌اند که از پارک کردن اتوموبیلشان در کوچه‌های خلوت و تاریک می‌ترسند (احساس امنیت کم و بسیار کم) در حدود ۵۰ درصد اعلام نموده‌اند (۳۲/۲) درصد گزینه متوسط را انتخاب نموده‌اند که احساس امنیت کم و بسیار کم در هنگام ترک خانه و رفتن به مسافرت دارند. و تنها ۲۱ درصد احساس امنیت جانی (زیاد و بسیار زیاد) پس از دیرکردن یکی از اعضای خانواده برای او دارند. در خصوص فرضیات تحقیق، جدول زیر ضرایب همبستگی بین متغیرهای مستقل و متغیر وابسته تحقیق (احساس امنیت زنان) را نشان می‌دهد.

جدول ۱: ضریب همبستگی پیرسون بین متغیرهای تحقیق

مشارکت	مشارکت	اعتماد	اعتماد	مشارکت	مشارکت	مشارکت	مشارکت
خیریه	مذهبی	مدنی	سیاسی	نهادی	عمومی	مردمی	همیارانه
ای							
احساس	۰/۱۶۰	۰/۲۰۶	۰/۱۶۸	۰/۲۳۶	۰/۳۵۵	۰/۲۶۹	۰/۱۷۶
امنیت	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۸۷	۰/۰۰۰

اولین فرضیه تحقیق بدین صورت مطرح شده است که بین مشارکت خیریه ای و احساس امنیت زنان رابطه وجود دارد. ضریب همبستگی پیرسون برابر با ۰/۱۶۰ و سطح معناداری ۰/۰۰۰) نتایج توصیفی تحقیق نشانگر آن است که میزان مشارکت خیریه ای برای افراد فامیل و دوستان بسیار قوی است. در حدود ۸۶ درصد از پاسخگویان میزان کمک مالی و مشارکت خیریه‌ای خود را به اعضای فامیل و خویشان زیاد و بسیار زیاد توصیف نموده‌اند. اما متأسفانه شعاع این مشارکت محدود است و نسبت به عموم مردم و مردم شهرهای دیگر به شدت کاهش دارد به گونه ای که برای مردم سراسر کشور به ۲۰ درصد (گزینه‌های زیاد و بسیار زیاد) می‌رسد. وضعیت مشارکت‌های مذهبی نیز به همین گونه است و این نوع مشارکت‌ها در سطح خانواده مطلوب است به گونه‌ای که در حدود ۷۰ درصد بیش‌ترین مشارکت مذهبی‌شان با خانواده و خویشان است. نتایج حاصله از مدل ساختاری مسیر نیز حاکی از آن است که با احتساب خطای خارج از مدل (e1 and z) رابطه مستقیم مشارکت‌های خیریه‌ای بر احساس امنیت زنان معنادار نیست، بلکه این متغیر از طریق تاثیری که بر مشارکت سیاسی برجای می‌گذارد بر احساس امنیت تاثیر گذار است. دیگر تاثیرات غیرمستقیم این متغیر در نمودار (۲) قابل مشاهده است.

دومین فرضیه تحقیق بدین صورت مطرح شده است که، بین مشارکت مذهبی و احساس امنیت رابطه وجود دارد. (ضریب همبستگی پیرسون برابر با ۰/۲۰۶ و سطح معناداری ۰/۰۰۰) نتایج توصیفی در این خصوص متأسفانه حاکی از مشارکت محدود زنان در فعالیت‌های مذهبی است. بجز شرکت در عباداتی‌های مذهبی که نمره میانگین مشارکت زنان (۳ از ۵ نمره) است برای مواردی از جمله برپایی مراسم مذهبی در خانه خود، میانگین نزدیک به ۲ (از ۵ نمره) است و برای دیگر گویه‌های مطروحه نیز حاکی از شعاع محدود و درون گروهی مشارکت‌های مذهبی در بین زنان است.

سومین فرضیه تحقیق بدین صورت مطرح شده است که: مشارکت مدنی و احساس امنیت رابطه وجود دارد. (ضریب همبستگی پیرسون برابر با ۰/۱۶۸ و سطح معناداری ۰/۰۰۰) متأسفانه نمرات مربوط به عضویت در انجمن‌ها و نهادهای مدنی نیز در بین زنان مطلوب نیست به گونه‌ای که تعداد عضویت افراد به ندرت از عضویت در یک نهاد فراتر می‌رود و متأسفانه در کل میزان مشارکت مدنی (عضویت در انجمن‌ها و گروه‌های داوطلبانه) بسیار پایین است.

فرضیه چهارم تحقیق بدین گونه مطرح می‌شود که: بین مشارکت سیاسی و احساس امنیت رابطه وجود دارد. (ضریب همبستگی پیرسون برابر با ۰/۲۳۶ و سطح معناداری ۰/۰۰۰) مشارکت سیاسی در تحقیق پیش رو خود به دو مولفه بحث سیاسی و مشارکت فعالانه سیاسی تقسیم بندی شده است. نتایج در خصوص بحث سیاسی به گونه‌ای است که بیش‌تر نمرات در حد متوسط (میانگین ۳ از ۵ است)، زنان در شهر کرمان اخبار سیاسی را از جراید و روزنامه و تلویزیون دنبال می‌کنند

(۲/۸۷ از ۵ نمره) این مباحث را با دوستانشان هم مطرح می‌کنند (میانگین ۲/۵۱ از ۵ نمره) و میزان مشارکت در راهپیمایی‌ها و تجمعات اعتراض آمیز (میانگین ۱/۷۳ از ۵) است، اما در خصوص مشارکت فعالانه در انتخابات در حدود ۴۸ درصد از زنان اعلام داشته‌اند که در اکثر انتخابات ریاست جمهوری (که واجد شرایط بوده‌اند)، ۳۸ درصد در انتخابات مجلس، ۲۵ درصد در انتخابات شورای شهر، ۲۰ درصد انتخابات خبرگان به طور منظم شرکت نموده‌اند، (نمرات میانگین حاصله را می‌توانید در جدول (۳) مشاهده کنید.

جدول ۳: میانگین مشارکت زنان در فعالیت‌های سیاسی در شهر تهران

میانگین	کمترین	بیشترین	حیطه نمرات	چارک اول	چارک سوم	
۳/۱۵	۱	۵	۴	۲	۴	انتخابات ریاست جمهوری
۲/۷۰	۱	۵	۴	۱	۴	انتخابات مجلس
۲/۴۳	۱	۵	۴	۱	۴	انتخابات شورای اسلامی شهر
۲/۲۳	۱	۵	۴	۱	۳	انتخابات خبرگان رهبری
۱/۸۲	۱	۵	۴	۱	۳	امضاء بیانیه های اعتراض آمیز
۱/۷۹	۱	۵	۴	۱	۲	امضاء بیانیه های حمایتی
۲/۱۰	۱	۵	۴	۱	۳	شرکت در تظاهرات و راهپیمایی

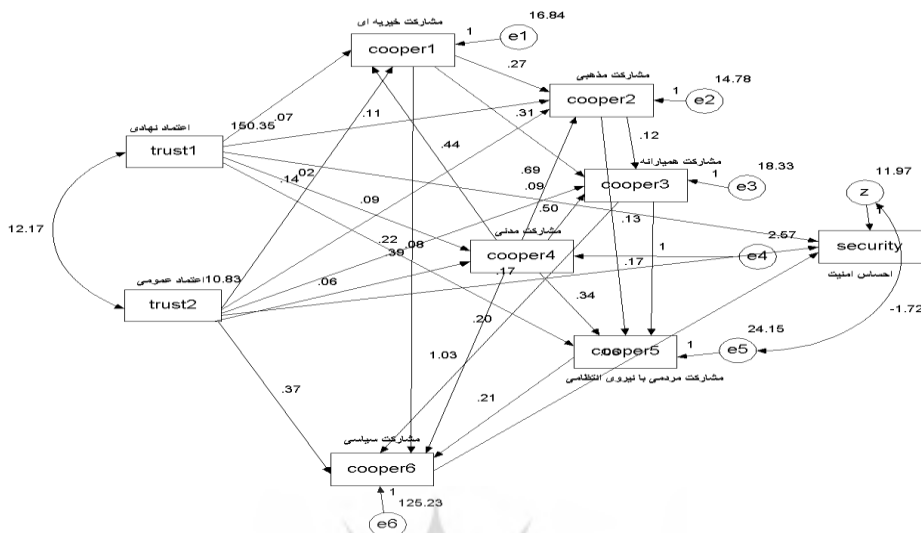
فرضیه پنجم تحقیق بدین صورت مطرح شده است که: بین اعتماد نهادی و احساس امنیت و احساس امنیت رابطه وجود دارد. (ضریب همبستگی پیرسون برابر با ۰/۳۵۵ و سطح معناداری ۰/۰۰۰) و در فرضیه ششم: بین اعتماد عمومی و احساس امنیت رابطه وجود دارد. (ضریب همبستگی پیرسون برابر با ۰/۲۶۹ و سطح معناداری ۰/۰۰۰) اما در خصوص اعتماد زنان در شهر تهران می‌توان گفت که شعاع اعتماد ایشان بسیار محدود است و به ندرت از شعاع درون گروهی که شامل اعضای خانواده و فامیل است فراتر می‌رود. در حدود ۸۷ درصد از پاسخگویان اعتماد خود را به اعضای خانواده و خویشان، ۵۰ درصد اعتماد خود به دوستان نزدیک، زیاد و بسیار زیاد ارزیابی نموده‌اند. حدود ۶۰ درصد اظهار داشته‌اند که اعتمادشان به افراد از قومیت و فرهنگ‌های دیگر، ۵۸ درصد به افرادی از مذاهب دیگر، ۴۹ درصد افرادی از طبقات اجتماعی متفاوت با ایشان و ۸۰ درصد اظهار داشته‌اند که میزان اعتماد ایشان به غریبه‌ها کم و یا بسیار کم است. میزان اعتماد نهادی در کل در میان زنان شهر تهران در حد متوسط رو به پایین است با این وجود میزان اعتماد نهادی به مسئولین بالاتر به کشور، بسیار بیش تر از مقام‌های پایین رتبه و کارمندان سطوح پایین است.

فرضیه هفتم تحقیق بدین صورت است که: بین مشارکت مردمی همیارانه برون گروهی و احساس امنیت رابطه وجود دارد. (ضریب همبستگی پیرسون برابر با ۰/۱۷۶ و سطح معناداری ۰/۰۰۰) نتایج حاصله از مدل ساختاری مسیر با احتساب خطای خارج از مدل رابطه مستقیم مشارکت های همیارانه را بر احساس امنیت تایید نمی‌کند، بلکه این متغیر از طریق تاثیری که بر مشارکت سیاسی دارد بر احساس امنیت زنان تاثیرگذار است. دیگر تاثیرات غیرمستقیم این متغیر را در نمودار (۲) مشاهده می‌کنید.

و در پایان آخرین فرضیه تحقیق بدین صورت مطرح شده است که: بین مشارکت مردمی با ناجا و احساس امنیت رابطه وجود دارد، متأسفانه این فرضیه در تحقیق پذیرفته نشده است (ضریب همبستگی پیرسون برابر با ۰/۰۵۷ و سطح معناداری ۰/۰۸۷) اما تاثیر غیرمستقیمی که این متغیر نیز بر مشارکت های سیاسی دارد با احساس امنیت زنان رابطه ای را برقرار نموده است. هم‌چنین نتایج آزمون (t) برای تمامی فرضیات معنادار گزارش شده است که این امر نشانگر تعمیم نتایج حاصله از فرضیات تحقیق به جامعه آماری است (که بنا به محدودیت مقاله از ارائه تمامی نتایج خود داری شده است) بنا به اهمیت مشارکت‌های مردمی برای نیروی انتظامی به ذکر گزیده ای از نتایج حاصله در این خصوص می‌پردازیم: در خصوص میزان مشارکت‌های مردمی با نیروی انتظامی اکثر نمرات حاصله در حد متوسط رو به بالا (از ۵ نمره) گزارش شده است که در جدول زیر قابل مشاهده است.

جدول ۴: نمرات میانگین میزان مشارکت زنان با نیروی انتظامی

میانگین	کمترین	بیشترین	حیطه نمرات	چارک اول	چارک سوم
۳/۵۰	۱	۵	۴	۳	۴/۷۵
۳/۴۰	۱	۵	۴	۳	۴
۳/۲۷	۱	۵	۴	۲	۴
۳/۵۰	۱	۵	۴	۳	۴
۳/۹۷	۱	۵	۴	۳	۵
۳/۹۴	۱	۵	۴	۳	۵

نمودار ۲: رابطه میان مولفه‌های تشکیل دهنده سرمایه اجتماعی و احساس امنیت زنان در شهر تهران

به منظور تبیین بهتر رابطه سرمایه اجتماعی و احساس امنیت زنان مدل مسیر زیر از میان سه مدل رقیب با واقعیت برازش یافته است. در این مدل مولفه‌های گوناگون تشکیل دهنده سرمایه اجتماعی وارد مدل شده و رابطه آنها با احساس امنیت مورد بررسی قرار گرفته است. شاخص‌های برازش مدل ساختاری مسیر حاکی از برازش مطلوب مدل با واقعیت است. ضریب χ^2 دو یا $cmin$ ، برابر با ۱/۸۴۴ می‌باشد که با سطح معناداری $(p=0/۲۲۲)$ ، معنادار نمی‌باشد. در مدلسازی این امر بدین معنا است که بین داده‌های تحقیق و مدل ارائه شده برازش مطلوبی وجود دارد. در این مدل متغیرهای خطای خارج از مدل با $e1-e6$ و z نمایش داده شده است. دیگر ضرایب برازش مدل که حاکی از برازش مطلوب مدل است بدین قرارند:

جدول ۵: ضرایب برازش مدل ساختاری تحقیق پس از انجام اصلاحات پیشنهادی مدل

معیار برازش مدل	مقدار حاصل در مدل مفروض	سطح قابل قبول	تفسیر	وضعیت پذیرش
GFI	0.997	۰ عدم برازش تا ۱ برازش کامل	مقدار نزدیک به ۰/۵۹ برازش مطلوب است	قابل قبول
AGFI	.965	۰ عدم برازش تا ۱ برازش کامل	مقدار نزدیک به ۰/۵۹ برازش مطلوب است	قابل قبول
RMSEA	0.019	کوچکتر از ۰/۸	کمتر از ۰/۸ مطلوب است	قابل قبول
TLI	0.991	۰ عدم برازش تا ۱ برازش کامل	مقدار نزدیک به ۰/۵۹ برازش مطلوب است	قابل قبول
NFI	0.991	۰ عدم برازش تا ۱ برازش کامل	مقدار نزدیک به ۰/۵۹ برازش مطلوب است	قابل قبول
CMIN/DF	1.775	۱ تا ۵	کمتر از ۱ ضعف برازش و بیشتر از ۵ منعکس کننده نیاز به بهبود است	قابل قبول
PNFI	0.248	بالاتر از ۰/۰۵ یا ۰/۰۶	بالاتر از ۰/۰۵ یا ۰/۰۶	قابل قبول
PCFI	.262	بالاتر از ۰/۰۵ یا ۰/۰۶	بالاتر از ۰/۰۵ یا ۰/۰۶	قابل قبول

جدول (۵) ضرائب استاندارد و غير استاندارد تأثيرات مستقيم و غير مستقيم متغيرهاي تحقيق را نشان مي‌دهند. از اين ميان، تأثيرات متغيرهائي که با احساس امنيت رابطه مستقیمی ندارند بنا به اصلاحات مدل حذف شده است. مهمترين تأثير مستقيم را اعتماد نهادی (۰/۲۸۶) بر احساس امنيت دارد. اين امر بدین معنا است که هرچه اعتماد زنان به سازمان‌ها و نهادهای گوناگون از جمله پليس، دادگاه‌ها، شهرداری‌ها و به افرادی از جمله مسئولین سازمان‌ها، فرماندهان نیروی انتظامی و... بیش‌تر باشد به همان میزان احساس امنيت آنها بیش‌تر است.

نتیجه دیگر بسیار قابل توجه تحقیق نتیجه‌ای است که در خصوص مشارکت‌های سیاسی کسب شده است. پس از اعتماد نهادی نمرات حاصله در خصوص تاثیر مشارکت‌های سیاسی از دیگر ضرایب تاثیر مستقیم دیگر متغیرها بیش‌تر است. این ضریب برابر با (۰/۱۷۴) است که قوی است. نکته حایز اهمیت دیگر این است که اکثر متغیرهای مربوط به مشارکت در سطوح خیریه‌ای، همیارانه، مدنی، مشارکت مردمی با ناجا، از طریق تاثیر که بر این متغیر برجای می‌گذارند بر احساس امنيت زنان تاثیرگذارند و تاثیر مستقیم این متغیرها بر احساس امنيت معنادار نیست. پس می‌توان گفت که میزان مشارکت سیاسی شهروندان در برقراری احساس امنيت ایشان بسیار موثر است. در پایان اعتماد عمومی نیز از دیگر متغیرهائي است که در مدل تاثیر مستقیم و مطلوبی (در

حدود ۰/۱۴۵) را بر احساس امنیت دارد. دیگر نتایج حاصله در خصوص تاثیر متغیرهای وارده در مدل را بر احساس امنیت زنان در جدول (۶) مشاهده می‌شود.

جدول ۶: برآورد ضرایب رگرسیونی استاندارد و غیر استاندارد متغیرهای تحقیق

		وزن های رگرسیونی غیر استاندارد	S.E.	C.R.	P	وزن های رگرسیونی استاندارد
مشارکت مدنی	<--- اعتماد نهادی	.024	.005	5.194	***	.176
مشارکت مدنی	<--- اعتماد عمومی	.063	.017	3.716	***	.126
مشارکت خیریه ای	<--- اعتماد نهادی	.069	.012	5.792	***	.194
مشارکت خیریه ای	<--- اعتماد عمومی	.141	.044	3.222	.001	.107
مشارکت خیریه ای	<--- مشارکت مدنی	.445	.085	5.219	***	.169
مشارکت مذهبی	<--- اعتماد نهادی	.112	.011	9.888	***	.292
مشارکت مذهبی	<--- اعتماد عمومی	.090	.041	2.174	.030	.063
مشارکت مذهبی	<--- مشارکت خیریه ای	.269	.031	8.617	***	.249
مشارکت مذهبی	<--- مشارکت مدنی	.693	.081	8.560	***	.244
مشارکت همیارانه	<--- اعتماد عمومی	.217	.045	4.804	***	.146
مشارکت همیارانه	<--- مشارکت مدنی	.502	.094	5.356	***	.170
مشارکت همیارانه	<--- مشارکت مذهبی	.119	.035	3.373	***	.114
مشارکت همیارانه	<--- مشارکت خیریه ای	.310	.036	8.611	***	.276
مشارکت با ناجا	<--- اعتماد نهادی	.085	.015	5.708	***	.194
مشارکت با ناجا	<--- مشارکت همیارانه	.175	.036	4.856	***	.160
مشارکت با ناجا	<--- مشارکت مدنی	.344	.109	3.168	.002	.106
مشارکت با ناجا	<--- مشارکت مذهبی	.126	.041	3.046	.002	.110
مشارکت سیاسی	<--- اعتماد عمومی	.371	.119	3.129	.002	.102
مشارکت سیاسی	<--- مشارکت خیریه	.392	.094	4.162	***	.143

وزن های رگرسیون استاندارد	P	C.R.	S.E.	وزن های رگرسیون غیراستاندارد
.142	***	4.253	.242	1.030
.083	.020	2.330	.088	.204
.094	.004	2.859	.074	.210
.174	***	5.630	.010	.055
.286	***	8.995	.010	.089
.145	***	4.546	.037	.168

جمع بندی و نتیجه گیری و ارائه راهکار

امروزه در دستیابی به توسعه و رفاه اجتماعی جایگاه ویژه‌ای به مشارکت‌های اجتماعی زنان اختصاص یافته است. زندگی در جامعه امروز مشارکت زنان و مردان را در فعالیت‌های گوناگون اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی به یک اندازه ارجحیت می‌دهد. اما وجود زنان در این گونه عرصه‌ها مساله امنیت و احساس امنیت ایشان را به ضرورت حیاتی زندگی ایشان بدل کرده است. ترس از جرم و احساس نا امنی می‌تواند زنان را از حضور در عرصه‌های مختلف اجتماعی بازدارد و مسیر توسعه و پیشرفت را در جامعه با چالش مواجه سازد. هدف اصلی تحقیق پیش رو این است که رابطه مولفه‌های تشکیل دهنده سرمایه اجتماعی از جمله مشارکت، اعتماد را با احساس امنیت زنان مورد تحلیل و بررسی قرار دهد.

نتایج تحقیق حاکی از درون گروهی بودن و شعاع محدود مشارکت و اعتماد اجتماعی در میان زنان است. این نتیجه با نتایج تحقیق حقیقتیان و همکاران (haghighatyan et all,2012)، معین‌الدینی و همکاران (Moeinadini et all,2013)، هماهنگ است. وجود سرمایه اجتماعی درون گروهی که تمایل به کشیدن خط قرمز بین خودی‌ها و دیگرانی که در حلقه محدود خانواده و خویشان نیستند در این شهر باعث می‌شود تا شعاع اعتماد و مشارکت نقش مهمی را در احساس امنیت بر عهده گیرد. این نتیجه با نتایج تحقیق حسن زاده و همکاران (Hassanzadeh & others,2012)، یاری و همکاران (Yari,hamed et all,2012)، هماهنگ است.

متأسفانه در وضعیت کنونی اعتماد عمومی زنان در شهر تهران وضعیت مطلوبی نیست و هم‌چنین وضعیت اعتماد نهادی در این شهر نیز در حد متوسط است. این امر در حالی رخ می‌دهد که اعتماد خود زمینه ساز مشارکت‌های اجتماعی است. (نگاه کنید به تحقیق قاسمی Ghasemi, et all (2011)

نتایج تحقیق حاکی از آن است که بین انواع مشارکت (خیریه ای، همیارانه، مذهبی مدنی و سیاسی و احساس امنیت رابطه وجود دارد. این نتایج با نتایج تحقیق هاشمیان فر (2011, Hashemian) امین بیدختی و همکاران (2013, Bidokhti) هماهنگی دارد. و از طرف دیگر نتایج مدل مسیر حاکی از تاثیرگذاری این متغیرها بر احساس امنیت زنان است. اما طبق همان مدل آنچه باعث ایجاد مشارکت می شود، اعتماد عمومی و اعتماد نهادی شهروندان است. زمانی که زنان به عموم مردم اعتماد داشته باشند، این اعتماد طبق مدل نظری تحقیق خود می تواند باعث ایجاد و یا برانگیختن مشارکت در افراد گردد. این تاثیرات را اعتماد نهادی نیز می تواند ایجاد کند و هر اندازه اعتماد نهادی به نهادها و سازمان های گوناگون بیش تر باشد، به همان اندازه مشارکت های اجتماعی گسترده تر خواهد بود. زمانی که در پرسشنامه تحقیق از پاسخگویان در قالب چندین سوال باز خواسته شد تا عواملی را که می تواند باعث جلب اعتماد ایشان به نهادها و سازمان های گوناگون گردد را بازگو کنند اکثریت پاسخگویان بر انتقادپذیری و میزان پاسخگویی نهادها و سازمان ها (بالاخص مدیران عالی رتبه) به تقاضا و خواسته های مردم اشاره داشته اند که این امر نشان می دهد که مدیریت سازمانی نیز نقش مهمی در ایجاد احساس امنیت دارد چرا که می تواند بر اعتماد نهادی تاثیر داشته باشد که خود این اعتماد بر احساس امنیت زنان تاثیر گذار است.

نتیجه مهم دیگر تحقیق این است که ایجاد احساس امنیت تنها وظیفه نیروی انتظامی نیست و اگر بگوییم که نقش دیگر نهادها و سازمان ها در ایجاد این احساس پررنگ تر از نیروی انتظامی است اغراق نکرده ایم. دلیل این امر نقشی است که اعتماد نهادی در ایجاد مشارکت ها و احساس امنیت دارد و هم چنین دلیل دیگر این است که در مدل تحقیق رابطه مشارکت مردمی با نیروی انتظامی و احساس امنیت تایید نشده است.

در پایان باید تاکید کنیم که نقش مدیریت کارآمد در نهادها و سازمان های گوناگون در ایجاد احساس امنیت اجتماعی در زنان از یک طرف و جلب مشارکت های اجتماعی این قشر از شهروندان بسیار با اهمیت است. هر تصمیم مدیران در سطوح خرد و کلان باعث ایجاد یا اضمحلال اعتماد در زنان نسبت به نهادها و دستگاه های اجرایی خواهد شد که این امر خود بر احساس امنیت آنها نیز تاثیرگذار خواهد بود. مهمترین راهکارهای تحقیق طبق نتایج حاصله بدین صورت مطرح می شوند:

- ۱- با استفاده از آموزش کارکنان نیروی انتظامی سطوح احترام به شهروندان را افزایش دهیم. این احترام می تواند اعتماد ساز باشد.
- ۲- مردم در هنگام مراجعه به مراکز انتظامی از برخورد بد کارکنان گلایه مند هستند، پس آموزش در اینجا نیز اهمیت دارد.
- ۳- آموزش احترام به شهروندان باید به تمامی کارکنان در نیروی انتظامی و هم چنین سازمان های دولتی از قبیل دادگاه ها، استانداری و فرمانداری و... ایجاد شود.

- ۴- پیشنهاد می‌شود در کنار ایستگاه‌های پلیس، ایستگاه‌هایی جهت مشاوره، و جلب اعتماد صورت گیرد. این مشاوره در خصوص مسائل امنیتی، سیاسی، اخلاقی و حتی مسائل مربوط به خدمت سربازی، تشکیل پرونده‌های قضایی و حقوقی و ... باید باشد.
- ۵- سازمانی تحت عنوان پلیس دانشگاهی تشکیل شود. هدف این سازمان باید برقراری ارتباط سازنده با دانشجویان، مشاوره دانشجویان، تبلیغات به دانشگاه‌ها در جهت اعتماد سازی و انتخاب همیار دانشجو در دانشگاه‌ها باشد. البته نباید این نهاد اطلاعاتی شود و اعتماد دانشجویان سلب شود.
- ۶- نیازسنجی و نظرخواهی از شهروندان در خصوص ماموریت‌ها، باید برنامه‌هایی هر ماهه در خصوص نیازسنجی و هم‌چنین برنامه‌هایی علمی در خصوص ارزیابی از ماموریت‌های قدیم و جدید پلیس صورت گیرد. می‌توان از دانش‌آموختگان دانشگاه‌ها استفاده کرد، با این کار اعتماد دانشجویان جلب می‌شود و احساس مشارکت شکل می‌گیرد و یک هزینه‌ای (بابت تحقیق) از نیروی انتظامی می‌گیرند که نوعی اشتغال‌زایی نیز بشمار می‌روند. نفع برنامه فوق در این است که نیروی انتظامی با هزینه کمتری، قادر است به بهترین شکل یک ارزیابی از ماموریت‌های خود داشته باشد و هم یک نیازسنجی صورت گیرد. برای نظارت بر کار علمی دانشجویان می‌توان از اساتید دانشگاه نیز کمک گرفت.
- ۷- برگزاری سمینارهای گوناگون در دانشگاه‌ها به منظور آشنایی دانشجویان با طرح‌های بالا و جلب اعتماد و مشارکت.
- ۸- برگزاری جلساتی با مسئولین دولتی در خصوص لزوم تشکیل نهادهای واسط بین دولت و مردم و بین نیروی انتظامی و مردم که هدف اصلی از تشکیل آنها جلب مشارکت مردمی باشد.

Refrence

- Ahmadi, Habib and others (2013) examined the relationship between media consumption and fear of crime, urban sociological studies, year of 3, number Seventh, summer, Persian
- Almasi far, Nina et all, (2010). "analysis of environment security in regional parks as part of urban spaces from the perspective of women based approach(CPTED)Case Study: saei Park), Urban Management, No. 25, Summer, pp.21-34 ,Persian
- Arizi, F et al (2012). "The relationship between socio-demographic characteristics of women feeling of security in public places in the city of Bandar Abbas, Urban Studies, year 2, No4, Fall, pp. 91-110, Persian
- Behyan, Shapur, Firoozabadi, A. (2013) investigate the factors influence of social security in cities (case study: Kerman), urban sociological studies (urban studies), Volume 3, No. 6; Spring, pp. 122-103, Persian
- Bidokhti A. Amin, N. Sharifi (2013) The role of social capital structures intervention in the relationship between religion and social security, strategic studies of social order and security , Volume 1, Number 3, Fall, p 13-38, Persian
- Bourdieu, P. (1986) *The Forms of Capital* in Baron, S. Field, J. Schuller, T. (eds.) (2000) *Social Capital - Critical Perspectives*. Oxford University Press.
- Bursik, R. J., & Grasmick, H. G. (1993). *Neighborhoods and Crime: The Dimensions of Effective Community Control*. Lanham, MD: Lexington Books.
- Burt, R. S. 2001 Structural Holes Versus Network Closure as Social Capital. In *Social Capital: Theory and Research*. Ed. N.Lin, K.Cook, and R. S.Burt. New York: Aldine De Gruyter. Pp. 31° 56.
- Coleman and Hoffer (1987)" High School and Beyond "
http://en.wikipedia.org/wiki/Social_capital
- Fukuyama, F. (1995) *Trust: the social virtues and the creation of prosperity*, Hamish Hamilton, London.
- Fukuyama, F. (2001) *Social Capital, Civil Society and Development*, *Third World Quarterly*, 22, 1, 7-20.
- Ghasemi, V et all (2011) explain the sociological impact of religion on bonding social capital (case study Esfahan city), *Applied Sociology*

- (Journal of Human Sciences of Esfahan university): Volume 22, Number 2 (s 42); Summer, pp. 21-46, Persian
- Haqiqhatyan, M. (2014) Women's sense of security and some influencing factors ,urban sociological studies (urban studies): Spring, Vol. 4, No. 10, pp.71-53, Persian
- Haqiqhatyan, Mansour and others (2012) examine the relationship between social capital (based on the separation of bonding ,bridging and linking social capital) and a sense of security in Tehran, sociology of youth, Volume 3, No. 6,: summer, p. 37-5. ,Persian
- Hashemian Far ,Ali et all (2011) sociological study of social security in the city of esfahan, strategic research Strategy Journal of security and social order,: year ۱, Number 3, Fall, pp. 39-62 ,Persian
- Hassanzadeh Samarin, T, Hemati Gilani ,M and others (2012) investigated the relationship between social capital and social security (staff of Golestan Province), strategic research of security and social order, Volume 3, Number 1, spring and summer, p17-36, Persian
- Hill, K. G., Howell, J. C., Hawkins, J. D., & Battin-Pearson, S. R. (1999). Childhood risk factors for adolescent gangmembership: Results from the Seattle Social Development Project. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 36, 300° 322.
- Kirk, D. S. (2009). Unraveling the contextual effects on student suspension and juvenile arrest: The independent and interdependent influences of school, neighborhood, and family social controls. *Criminology*, 47, 479° 520.
- McCluskey, C. P., Patchin, J. W., & Bynum, T. S. (2004). Reducing chronic absenteeism: An assessment of an early truancy initiative. *Crime & Delinquency*, 50, 214° 234.
- Mears, Daniel,. Stewart ,Eric A(2010) Interracial contact and fear of crime, *Journal of Criminal Justice* 38, p 34° 41
- Meshkati, M. and Mishkat, z, (2002) The effect of internal and external factors of Family on delinquency, *Association of Sociology*, Volume 4, Number 2, Persian
- Messner, S. F., & Tardiff, K. (1986). Economic inequality and levels of homicide: An analysis of urban neighborhoods. *Criminology*, 24, 297° 315.

- Moeinadini, Jawad, et al (2013) bonding Social capital and influencing factors among residents of the city of Kerman, sociological studies of urban (urban studies), Volume 3, No. 6; Spring, pp. 57-80, Persian
- Mohseni Tabrizi A, Gharamani S, Yahak S (2011) Indefensible urban spaces and violence (Study on indefensible urban spaces of Tehran city) . jas. 2012; 22 (4) :51-70 ,Persian
- Mohseni Tabrizi, A. (2004), Vandalism, Tehran: sanjesh publisher. ,Persian.
- noruzi, Faizollah (2009) study of women social security and social factors affecting on it, case study of women of 29-15 years old in city of Tehran, Strategy Journal of security and social order, year. 18, No. 53, Winter, pp. 129-159, Persian
- Portes, A. (1998) *Social Capital: Its Origins and Applications in Modern Sociology* Annual Review of Sociology (24)1-24.
- Putnam, R. (2000) *Bowling Alone - The Collapse and Revival of American Community* New York: Simon & Schuster.
- Razvi toosi, Syed mojtabah, saei, Mohammad Hossein (2011). "feeling of insecurity of Iranians citizenship with emphasis on on recent news of violence, cultural studies - Communications, year 12, No. 16, Winter ,pp.83-127, Persian
- Rezwan Ali, M. Fathi, (2012), "analysis of Factors associated with insecurity in urban neighborhoods, Journal of Social Welfare, year of 45, No. 45, pp. 387-410 ,Persian
- Sampson, R. J., & Groves, W. B. (1989). Community structure and crime: Testing social-disorganization theory. *The American Journal of Sociology*, 94, 774° 802.
- Sampson, R. J., Raudenbush, S. W., & Earls, F. (1997). Neighborhoods and violent crime: A multilevel study of collective efficacy. *Science*, 277, 918° 924.
- setodeh, Hidayatu'llah (2003) social pathology, sixteenth edition, Tehran: avaye noor, p149-130, Persian
- Shams, GH and others (2013) "The impact of leadership components based on security staff peace on agents feeling of security , the role of mediator effectiveness of leadership, Modern Educational Thought, Volume 4, , Winter, pp. 33-53 ,Persian

- Swatt ,a Marc L., Varano , Sean P (2013) Fear of crime, incivilities, and collective efficacy in four Miami neighborhoods, *Journal of Criminal Justice* 41 ,p 1° 11
- Warner, B. D. (2007). Directly intervene or call the authorities? A study of forms of neighborhood social control within a social disorganization framework. *Criminology*,45, 99° 129.
- Woolcock, M. (2001) The Place of Social Capital in understanding Social and Economic Outcomes, *Isuma: Canadian Journal of Policy Research*, 2, 1, 1-17.
- Wyant, B. R. (2008). Multilevel impacts of perceived incivilities and perceptions of crime risk on fear of crime. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 45, 39° 64.
- Yari,hamed et all (2012) examine the relationship between social security and trust among citizens (city of Kermanshah), *strategic research Strategy Journal of security and social order*, Volume 1, Number 4, Winter, pp. 39-58,persian
- Yarmohammad Touski ,Maryam, Hajabolhasani, Hannaneh, Rahimizadeh, Payam, Jafari, Noushin(2012) Assessing social elements influencing to social security feeling among 16-30 year old women in Iran (case study in Tehran 2012) , 2nd International Conference on Humanities, Geography and Economics (ICHGE'2012) Singapore ,page 28-29, April

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی